

Vzdělávací balíček

Letní škola

Občankáři

Představení balíčku:

Milí učitelé, ukončujeme dvouletý projekt a rádi bychom Vám shrnuli všechny jeho výstupy v jednom dokumentu. Jedná se o vzdělávací lekce určené Vám jako pomůcka do hodin, můžete je využít celé, popřípadě použít je části, jsou využitelné jak na ZŠ, tak na SŠ. Lekce jsme rozdělili podle vědních oborů, které v nich jsou dominantnější, jedná se ovšem vždy o interdisciplinární přístup.

Naleznete zde i přednášky, popřípadě celé tematické balíčky.

S láskou Vaši

Občankáři

Občankáři

- **Kanál YouTube:**

<https://www.youtube.com/channel/UCMaBJ6Ab4FOozl2aywA4-jg>

Dává-li Vám naše činnost smysl, budeme rádi, když nás podpoříte i finančně:

<https://www.obcankari.cz/podporte-nas>

Registrační číslo projektu: CZ.07.4.68/0.0/0.0/19_069/0001428

Název projektu: Letní škola

Financováno z prostředků ESF a hl. m. Prahy

Název programu: Operační program Praha - pól růstu ČR

EVROPSKÁ UNIE
Evropské strukturální a investiční fondy
OP Praha – pól růstu ČR

1. Metody

Lekce

Známé metody v hodinách občanky

LEKCE

Nebojme se používat metody kritického myšlení i v hodinách občanky. Je na nás, zda je využijeme ve fázi evokace, nebo reflexe. Pokud pracujete ve svých hodinách s textem, zkuste některou z osvědčených metod. Uvidíte, že studenty/studentky to bude bavit a vás potěší, že jste jim opět napomohli v rozvoji.

Využíváme to, co již známe. Jen zkusíme metody uplatnit i v rámci metodik a materiálů, za nimiž stojí jako tvůrci učitelé občanky a ZSV.

<https://www.obcankari.cz/edukacni-material-zname-metody-v-hodinach-obcanky>

2. Psychologie

Lekce

Hodnoty

LEKCE

Jaké máme životní hodnoty? Čemu věříme?

Aktivita, kterou můžete zkusit v hodině občanky, nebo třeba v rámci třídnické hodiny.

Dozvíte se při ní, co je pro vaše žáky/žákyně důležité, v co věří a jak si jsou některé hodnoty blízké – jen záleží na úhlu pohledu. Žáci/Žákyně budou přemýšlet, vytvářet společně myšlenkovou mapu hodnot a pracovat s fiktivními minipříběhy (situacemi). Podaří se jim u situací odhalit hodnoty druhých lidí? Jak to poznali? A proč si to myslí?

A mají hodnoty pevné místo v jejich životě?

<https://www.obcankari.cz/edukacni-material-hodnoty>

Agrese a násilí

LEKCE

Jak otevřít ve třídě téma násilí? Jaká je naše hladina násilí a co ji zvedá?

Jak nahlíží na násilí a agresi kluci a holky? Je to stejné, nebo jej vnímají jinak?

Lekce vhodná i do třídnických hodin.

Lekce nabízí aktivitu, do které se můžete pustit i v jiných hodinách, než v hodinách občanky. Nabízí možnost vyučujícímu sledovat práci homogenních skupin.

Téma otevírá vlastní zamyšlení nad hladinou násilí – co ji zvyšuje a kdy naopak klesá? Následně se skupiny snaží dospět ke shodě a umístit výroky – situace na ná-zorovou přímku. Odlišné pohledy kluků a holek mohou rozvinout zajímavou diskusi. S tématem však opatrně!

Na závěr nechybí zklidňující aktivita, která opět umožní vyučujícím, aby se trochu přiblížili k tomu, co žáci dělají k dosažení pohody a klídku.

<https://www.obcankari.cz/edukacni-material-agrese-nasili>

2. Psychologie

Lekce

Obavy a strachy – co s tím?

LEKCE

Zaznamenali jste v posledních dnech nálož otázek ze strany dětí? Vidíte, že nejsou ve své kůži?

Nebojte se s dětmi téma otevřít a promluvit si o jejich obavách. Čeho se bojí? Co je jim nejasné? Jak vlastně to, co se kolem nich děje, vnímají? Diskuze a možnost popovídat si poskytuje dětem pocit bezpečí a jistoty. Metodika nabízí rovněž odkazy, s nimiž můžete samostatně pracovat a vytvořit si vlastní osnovu při zpracování tématu. Ukažme dětem, že tu jsme pro ně a mohou za námi kdykoli, s čímkoli, přijít a doptat se. Nenechme je uvíznout v zajetí stereotypů.

Pomozme dětem v případě, že mají pocit a tendenci pomáhat. Proberte možnosti, nasměrujme je a pusťte se do toho:-)

<https://www.obcankari.cz/edukacni-material-obavy-strachy-co-s-tim>

Jsmo rozdílní?

LEKCE

V čem jsme rozdílní? V čem se lišíme? A jsme schopni rozdílnost pojmenovat? Lekce určená spíše pro mladší žáky/žákyně ZŠ.

Lekce nabízí práci s jednoduchým pexesem, které dává žákům/žákyním prostor k odhalení kategorií rozmanitosti. Existují jen mužská a ženská povolání? Kde byste radši „viděli“ ženu, nebo muže, proč tomu tak je a je to tak správně? I dnes narážíme na stereotypy. Pojdme je společně rozebrat a zamyslet se nad nimi.

<https://www.obcankari.cz/edukacni-material-jsme-rozdilni>

Závislosti a duševní pohoda

LEKCE

Závislost na telefonu, závislost na internetu. Do jaké míry se týkají vašich žáků? Nechte je udělat si test, zamyslete se nad prevencí závislostního chování a využijte některý z tipů z prezentace, kterou vám nabízíme. A že jich tam je:)

2. Psychologie

Lekce

Prevence patologického chování ani instruktáž v oblasti udržení a rozvoje duševního zdraví nemusí čekat, až se objeví pro daný měsíc jako položka v ŠVP. S klidným svědomím je zařadíme například v exponovaném období, kterým může být třeba uzavírání klasifikace. Prezentace není výkladová, provede vás lekcí, ale můžete ji použít jen pro promítnutí vybraných odkazů. Například desetiminutová Jacobsonova progresivní svalová relaxace najde své uplatnění i po písemce z práva či ekonomie, že?

Na druhou stranu si jen těžko dovedu představit, jak s žáky v hodině cvičím – poslední slide prezentace sice odkaz na rozvčičku obsahuje, zajímavý je ale sám o sobě kvůli autorům a také kvůli lehké formě. V zdravém těle zdravý duch, ale zároveň je dobré žáky upozornit, že pokud se kvůli duševní nepohodě cítí fyzicky vyčerpáni, i jednoduché nenáročné protažení může splnit svou roli.

Návod ke aktivitě Čertův mariáš najdete rovněž v příloze (časová dotace cca 30 min).

Pokud byste lekcí procházeli celou, doporučuji využít pracovní list, který obsahuje obdobné otázky jako prezentace a umožní změnit dynamiku hodiny.

<https://www.obcankari.cz/edukacni-material-zavislosti-dusevni-pohoda>

Emoce: strach a bolest

LEKCE

Dali vám někdy k večeři na adaptačním kurzu čočku? Nám ano. Výsledkem bylo, že si nás s kolegou děti v hojném počtu volali k postýlkám, že je bolí břicho. Kolegové z policejní školy, kteří s námi gympláky tehdy budovu adaptáku sdíleli, nám řekli, že jejich žáci podobné problémy nemají a pokud ano, své učitele nevolají. K bolesti a jiným neduhům mají totiž jiný přístup.

Co je to vlastně bolest a proč by se o ní mělo učit, vyplývá z nabízeného materiálu.

<https://www.obcankari.cz/edukacni-material-emoce-strach-bolest>

2. Psychologie

Lekce

O smrti

LEKCE

Přes odlehčující úvod je nabízená metodika míněna zcela vážně. Otevírat seriózní zamyšlení k tomuto tématu ve třídě, kde je třicet žáků s třiceti osudy, ani jinak nelze. V prezentaci s pracovním listem je snaha o maximální citlivost a intimitu. Hned v úvodu se ptáme – mluvili jste někdy ve škole o smrti? Patří do škol toto téma? Žáci si povídají ve skupinkách nebo dvojicích.

Během toho, co si čtete dotazy ohledně smrti a umírání, na které by žáci rádi znali odpověď, pustíte krátký (10 minut) animovaný film **Spolu sami** (<https://www.csfd.cz/film/663652-spolu-sami/prehled/>) Na dotazy neodpovídáte vy, ale nabídnete dvě stránky mojesmrt.cz a umirani.cz.

Nabízíme i tři dokumenty rádia Wave. Ve skupině tři si každý jeden poslechne a informuje spolužáky o tom, co v nich považuje za přínosné a zajímavé.

Všechny odkazy jsou v prezentaci a pracovním listu.

Metodika je částečně využitelná i pro druhý stupeň ZŠ.

<https://www.obcankari.cz/edukacni-material-o-smrti>

Šikana učitele (seriál Ochránce)

LEKCE

Aktivita ošetřuje vztah učitel – žák, nikoli žák – žák. Otvírá problém šikany učitelů jako sociálně patologického jevu. Řeší psychické dopady šikany, motivaci agresorů, roli diváků a právní podporu, kterou případná oběť šikany má. Aktivita klade na učitele velké nároky, musí si být jist, že vzniklou diskuzi ustojí a bude schopen žákům vysvětlit, že ponižování či zastrahování učitele (nebo kohokoli jiného) vede k psychickým problémům ponižovaného, že agresivita není asertivita, že stupňování agrese vůči slabšímu jedinci může vést k věcem, které iniciátoři šikany původně ani nezamýšleli a jež pro ně budou mít nenávratně negativní následky (stejně jako pro oběť).

Aktivitu by učitel měl realizovat ve třídě, kde k podobným projevům šikany nedochází, slouží pouze jako prevence, nikoli jako způsob řešení. K řešení problému šikany by měl být vždy přizván odborník.

<https://www.obcankari.cz/edukacni-material-sikana-ucitele-serial-ochrance>

2. Psychologie

Lekce

VŠECHNY BÁJEČNÝ VĚCI!

LEKCE

Aktivita reaguje na aktuální stav karantény, ale je využitelná i jindy. Na základě inspirace krátkým filmem **Jean-Pierra Jeuneta** *Foutaises* sestaví žáci společný seznam drobných potěšení. Pak se zamyslí nad tím, co asi těší jejich prarodiče a prostřednictvím elektronické aplikace České pošty vytvoří vlastní osobní autorskou pohlednici, kterou prarodičům pošlou.

Aktivita by měla podpořit vzájemnou komunikaci, posilovat schopnost stručně a jasně formulovat a soustředit se na drobné detaily a měla by obrátit pozornost žáků na životní situaci starších lidí.

<https://www.obcankari.cz/edukacni-material-vsechny-bajecny-veci>

3. Sociologie

Lekce

Jak na integraci ukrajinských uprchlíků?

LEKCE

Válka se nevede jen na frontových liniích, ale její vedlejší efekty se přesouvají i do okolních států. Jak si poradit s příchodem a následnou integrací ukrajinských uprchlíků? Žáci se stanou experty, kteří začnou řešit tento nelehký úkol, navrhnu krizový scénář a okusí meziresortní spolupráci. Jak komunikovat tento problém s veřejností?

<https://www.obcankari.cz/edukacni-material-jak-na-integraci-ukrajinskych-uprchliku>

Vyloučená lokalita aneb Kudy vede Cesta ven?

LEKCE

Držíte v ruce lekci, ve které žáci zhlédnou film Petra Václava *Cesta ven*, který rozeberou pomocí tabulky v pracovním listě. Film lze zadat za domácí úkol, možnost projekce je zde: <https://aerovod.cz/katalog/cesta-ven>, následně pracují s dokumentem *Narušené dítě* a literárním textem Warrena Millera *Prezydent Krokadýlů*. Lekce je zaměřena na přiblížení prostředí sociálně vyloučené lokality.

Globální téma chudoby lze učit v rámci mezinárodních vztahů, ale i sociologie, popřípadě literatury.

<https://www.obcankari.cz/edukacni-material-vyloucena-lokalita-aneb-kudy-vede-cesta-ven>

„Cancel“ kultura

LEKCE

Metodika pracuje s textem Petra Koubského o woke či cancel kultuře, současném americkém fenoménu. Hlavním bodem metodiky je práce s „prohřešky“, kvůli kterým byli někteří lidé vyhozeni ze svých pozic. Je to správné? Čím se provinili? Mají právo na obhajobu? Co mají společného? Metodika vysvětluje také pozadí woke kultury, ale ptá se i po dalších otázkách, například kdo v souboji liberální pravice a neliberální levice má pravdu, nebo jestli existuje absolutní svoboda slova.

<https://www.obcankari.cz/edukacni-material-cancel-kultura>

3. Sociologie

Lekce

Housing First

LEKCE

Žáci v rámci lekce pracují s filmovou ukázkou Hugových *Bídníků* (aktivitu lze využít jak v hodině literatury, tak v hodině ZSV či OV). Na postavě Jean Valjeana si ukážeme, že dostat šanci občas potřebuje každý. Žáci píší vnitřní monolog postavy, ve kterém se má zrcadlit změna, jež hrdina prodělává v okamžiku, kdy se ho kněz zastane před vojáky. V závěru lekce si žáci prochází projekty, které by šlo označit za moderní otce Myriely (Projekt MPSV Podpora sociálního bydlení, více v lekci.) Lekce v přílohách obsahuje také část knihy *(Ne)známá společnost* od Pavla Pospěcha, kapitola Bez domova, lze ji využít v rámci lekce pro diskuzi, kapitola je o proměně zobrazování fenoménu bezdomovectví. Celou knihu lze zakoupit se slevou pro učitele: <https://www.hostbrno.cz/neznama-spolecnost/> – učitelé a školy mají na nákup knížek z nakladatelství Host slevu 30 %.

<https://www.obcankari.cz/edukacni-material-housing-first>

PIGS aneb Hordubalové

LEKCE

Lekce pracuje s pojmem ekonomická migrace. Ukazuje, s jakými předsudky museli bojovat tzv. noví migranti, kteří přijížděli do Ameriky z Evropy. Lekce pracuje s knihou *Migrace* (Zdeněk Uherek a kol.): <https://www.knihkupectvipant.cz/migrace>.

<https://www.obcankari.cz/edukacni-material-pigs-aneb-hordubalove>

Pavle, tohle pro nás není...

LEKCE

Lekce pracuje s pojmy migrace (emigrace, imigrace a uprchlictví) způsobem, že ukazuje motivy a důvody, proč lidé hledali pomoc v Československu a později i České republice, a naopak, z jakých důvodů Čechoslováci hledali bezpečí v cizích zemích.

Lekce pracuje s literárními texty (Zdeněk Šmíd, Cejch), dokumentárními filmy JSNS: (<https://www.jsns.cz/lekce/647642-pavel-tigris-evropan>) a odkazuje ke knize: <https://www.knihkupectvipant.cz/migrace>

3. Sociologie

Lekce

Kapitola z knihy **Migrace** je také součástí lekce.

<https://www.obcankari.cz/edukacni-material-pavle-tohle-pro-nas-neni>

Kdo je uprchlík

LEKCE

Lekce pracuje s pojmy migrant, uprchlík způsobem, kdy žáci opravují výroky politiků na základě znalosti definice pojmů.

<https://www.obcankari.cz/edukacni-material-kdo-je-uprchlik>

Umění být vysoký, jen když je někdo na kolenou...

LEKCE

Více nežli o lekci se jedná projekt, který spojuje témata z dějepisu, literatury a ZSV. Lze jej zadat žákům v době distanční výuky jako pololetní práci, kdy si prochází PPT, kde mají úkoly a odkazy. Doporučujeme zhlédnout i přednášku **Jana Beneše Sonda do současné americké společnosti** (Letní škola Občankářů 2021): <https://www.youtube.com/watch?v=f6OrJxUThLM>. V příloze je i PPT k přednášce, úzce souvisí s tématem lekce/projektu.

<https://www.obcankari.cz/edukacni-material-umeni-byt-vysoky-jen-kdyz-je-nekdo-na-kolenou>

Hranice práce

LEKCE

Prostřednictvím aktivity žáky seznámíme s pracovními podmínkami hůře placených profesí, jejich úkolem bude porovnat motivy z dokumentu **Apoleny Rychlíkové** a **Wolkerových** balad, metodika je primárně zaměřena na přiblížení proletářské poezie, umělecké angažovanosti spisovatelů ve 20. letech 20. století s přesahem k současnosti.

<https://www.obcankari.cz/edukacni-material-hranice-prace>

3. Sociologie

Lekce

Pomoc má mnoho tváří

LEKCE

Lekce vznikla ve spolupráci s organizací **Diakonie** (<https://www.diakonie.cz/>). Žáci pracují se skutečnými příběhy lidí, kteří se dostali do komplikované životní situace a hledají pro ně způsoby řešení / možnosti pomoci. Lekce obsahuje i zhoršení situace následkem pandemie.

<https://www.obcankari.cz/edukacni-material-pomoc-ma-mnoho-tvari>

Co s krabicí od bot?

LEKCE

Taky máte doma krabici od bot? Nevyhazujte ji, může se totiž hodit!

Žáky/Žákyně můžete pomocí lekce naladit, navnadit, na projekt, který se snaží pomáhat především dětem. Nechte žáky/žákyně přemýšlet o emoci RADOST a poté se společně vydejte na stránky projektu „Krabice od bot“. Najdete tu spoustu cenných informací. Projekt můžete podpořit v rámci školy (zde lze využít třeba školních/žákovských samospráv a spolupráci se třídou a učiteli), nebo necháte na dětech, zda si o tom chtějí více popovídat s rodiči, s nimiž naplní krabici od bot.

Nebojte se udělat radost! Více na www.krabiceodbot.cz

<https://www.obcankari.cz/edukacni-material-co-s-krabici-od-bot>

Bídníci – Příběh Fantine aneb Každý někdy potřebuje Nádech

LEKCE

Aktivita propojuje příběh Fantine se současnými příběhy lidí, kteří díky okolnostem nebo chybným rozhodnutím zažívají vyloučení chudobou. Kniha **Viktora Huga Bídníci** je v některých ohledech stále aktuální. Naštěstí jsou stále lidé, jako byla postava biskupa Myriela, tedy lidé, kteří se nebojí pomoci a i o nich tato lekce je. Lekce slouží i jako inspirace k maturitní četbě.

Lekce je určena do hodin občanské výchovy (i když nám téma solidarity vyškrtli z RVP ZV), na středních školách se hodí do hodin sociologie – sociální fenomény

3. Sociologie

Lekce

a procesy, popřípadě mezinárodní vztahy – globální problémy nebo do hodin literatury – francouzský romantismus.

Doporučujeme učitelům zhlédnout přednášku **Kateřiny Kordíkové** *Nádech aneb Pomoc rodičům samoživitelům*: <https://www.youtube.com/watch?v=UDqW9HqKi04>.

<https://www.obcankari.cz/edukacni-material-bidnici-pribeh-fantine-aneb-kazdy-nekdy-potrebuje-nadech>

Jak se měří chudoba?

LEKCE

Cílem aktivity je žáky seznámit se situací lidí, kteří žijí v ohrožení chudobou, pojmenovat aspekty které k chudobě přispívají. Představit si způsoby, jak se chudoba měří. Aktivita se hodí do hodin sociologie nebo ekonomie.

Aktivita vychází z knihy **Daniela Prokopa** *Slepé skvrny* a zároveň z přednášky, kterou přednesl pro pořad Brain and Breakfast, který je součástí projektu Red Button. Balíček obsahuje i prezentaci Daniela Prokopa.

Lekce se na první pohled může zdát obsáhlá. Rozhodně zabere více hodin, kdy mezioborově řešíme téma chudoby. Doporučujeme si lekci upravit dle možností žáků.

<https://www.obcankari.cz/edukacni-material-jak-se-meri-chudoba>

4. Ekonomie

Lekce

Bude zima, bude mráz? Energie, ceny a inflace

LEKCE

V pracovním listu se zamyslíme nad změnami cen v čase. Zjistíme, jak se pohybovaly ceny základních potravin v roce 2008 ve srovnání s dneškem. Podíváme se také na vývoj cen nemovitostí a pohonných hmot. Zamyslíme se, proč jejich ceny rostou v čase odlišně a uvědomíme si roli průměru v inflaci. Pokud budeme mít kvalitní připojení k internetu, rozšíříme si i svou mediální gramotnost prací s archivem webových stránek. Díky nim se podíváme na zboží v akci v době narození žáků. Zjistíme, proč se zdražují energie a jaký výhled máme ohledně zvyšování cen do budoucna. Ať se vám lekce líbí!

<https://www.obcankari.cz/edukacni-material-bude-zima-bude-mraz-energie-ceny-inflace>

Vánoční ekonomický kvíz

LEKCE

Proč do ekonomie připravovat vlastní vánoční kvíz, když můžete použít ten náš?

Pokud ještě na Kahootu nemáte svůj účet, je třeba se bezplatně zaregistrovat a pak stačí do vyhledávače zadat „ekonomie“ a „vánoce“. A zase máte o něco víc času na pečení cukroví:)

<https://www.obcankari.cz/edukacni-material-vanocni-ekonomicky-kviz>

Hospodářský proces a výrobní faktory aneb Jak na bohatství

LEKCE

Copak jsem pro vás nachystali nového? Presentaci! Neobyčejnou presentaci! Nevýkladovou presentaci! Presentaci – rozhovor! Ideální pro synchronní výuku. Konečně:)

Představujeme vám materiál využitelný v hodinách ekonomie k tématu hospodářský proces. Týká se atraktivního tématu vzniku bohatství. Nehledejte pracovní list, jeho funkci převzala presentace, která klade otázky. Nechte žáky zamyslet se nad ekonomickými pojmy z jiného úhlu pohledu. Správné odpovědi nejsou. Pokud jsou, jsou v presentaci.

Součástí materiálu je skupinová práce s textem (pracovní text), který naleznete v příloze. Jedná se o článek Ondřeje Housky z IHNEP *Poučení ze světa: Česko*

4. Ekonomie

Lekce

zbohatne, když podpoří humanitní obory. Nepředstírejte, že si ho nechcete sami přečíst?!

Děkujeme redakci IHNED, že nám článek, který je běžně přístupný za úplatu, poskytla ke vzdělávacím účelům zdarma. Děkujeme!

<https://www.obcankari.cz/edukacni-material-hospodarsky-proces-vyrobnifactory-aneb-jak-na-bohatstvi>

Trh a tržní mechanismus

LEKCE

Spletla jsem si třídu. Nachystala jsem si do psychologie téma schopnosti a dovednosti, ale žáci o ročník výš očekávali ekonomii. Dívám se, jestli mě nezachrání nějaká rozdělaná práce, ale vše je hotovo. Máme začít novou kapitolu. No nic, tak si dneska něco povíme o... trhu. Po chvíli hledání mě zachraňuje moje stará prezentace, kterou najdete v příloze.

Není to žádný zázrak, ale pokud začínáte učit, můžete pár slidů použít jako must. Některé určitě vyhodíte, ale zoufalí se i stébla za určitých okolností chytanou.

Z prezenace do pracovního listu přenáším aktivitu týkající se poptávky. Nazíráme v ní přísloví a rčení z ekonomického úhlu pohledu – Lepší vrabec v hrsti, nežli holub na střeše – jedná se o vztah substitutů, nebo komplementů?

V prezentaci je také několik obrázků a jedno krátké video v angličtině, takže když je použijete vhodným způsobem, můžete sebevědomě prohlásit, že CLIL vám rozhodně není cizí. Videu není potřeba rozumět v jeho celistvosti. Stačí se zaměřit na odpovědi k otázkám, které samy o sobě poskytují vodítko k tomu, co mají žáci slyšet. Dnes jsem o něco zkušenější a pro psychický komfort studentů bych volila místo otázek jednodušší variantu – poslechové bingo (tabulka je v příloze). Žáci poslouchají opakovaně video a zaškrťávají si slova, která slyší. Pro váš psychický komfort vás ujišťuji, že všechna slova by na konci poslechu měla být přeškrtnuta. Pokud nejste jazykáři a tato aktivita vám přijde tupá, pletete se. Jedná se o mimořádně intenzivní soustředěné poslechové cvičení.

V prezentaci je také několik příkladů na změnu tržní rovnováhy a jak se projevuje v grafickém znázornění. Všechny jsem našla v online zdrojích, ale vzhledem k tomu, že jsem při tvorbě prezentace nepočítala s jejím publikováním, neoznačila jsem zdroje.

<https://www.obcankari.cz/edukacni-material-trh-trzni-mechanismus>

4. Ekonomie

Lekce

Peníze – směnný obchod a zbožové peníze dnes

LEKCE

Učíte rádi o penězích? S našimi materiály ještě víc!

Na našich stránkách se to odkazy na materiály k výuce o penězích jen hemží. Teď vám navíc nabízíme i pracovní list, který vede k zamyšlení nad rolí v podstatě historických forem peněz v dnešní době – směnný obchod a zbožové peníze.

Zúčastnili jste se někdy výměny oblečení neboli swapu? Je možno vyměnit kancelářskou sponku za dům? Je láhev vína dnešní forma komoditních peněz? Snad se vám pracovní list bude líbit!

p.s.: Nabízím i prezentaci, která původně nebyla myšlena k publikování, ale snad se někomu bude hodit jako must:)

<https://www.obcankari.cz/edukacni-material-penize-smenny-obchod-zbozove-penize-dnes>

5. Politologie a politika

Lekce

Komunální volby

LEKCE

Billboardy již dlouho napovídají, co se na podzim bude dít...

Velmi jednoduchou formou se můžete s vaší třídou věnovat tématu komunálních voleb. Potřeba budou mobil k zachycení billboardů v jejich okolí. Pak už budou billboard trochu prozkoumávat, stejně jako kandidátky politických stran. Pokusí se zamyslet nad motivací lidí i nad tím, na co by jako zastupitelů zaměřili svou pozornost právě oni sami.

Aktivity lze variovat a uzpůsobit na vlastní lokalitu. Využít lze i Kahoot, který doprovodíte vysvětlením, pokud bude cokoli nejasné a žáci/žákyně by měli dotazy.

<https://www.obcankari.cz/edukacni-material-komunalni-volby>

URNIČKA ČEKÁ aneb Politický marketing v parlamentních volbách 2021

LEKCE

Jednoduchá aktivita, která může sloužit jako start k hlubšímu zkoumání různých aspektů voleb do poslanecké sněmovny, je založená na analýze úvodních obrázků na FB jednotlivých politických stran z konce srpna 2021, tedy z doby těsně před startem nejintenzivnější předvolební kampaně. Vychází z předpokladu, že na FB se strany chtějí představit potenciálním voličům rychle, efektivně a samozřejmě sympaticky. Pracovní list č. 1 obsahuje úvodní fotky všech stran, které jsou aktuálně nějak zastoupeny v poslanecké sněmovně, a také ukázkou propagačních fotografií tří stran dosud mimoparlamentních (Zelení, Koruna česká a Přísaha). Na konci pracovního listu je série otázek, s jejichž pomocí mají žáci fotografie analyzovat a poté interpretovat. Ve druhém pracovním listu žáci pracují s fotografiemi krajských lídrů, které si sami dohledali, a zamýšlejí se nad podobami, funkcí a smyslem obrazové části politické reklamy.

<https://www.obcankari.cz/edukacni-material-urnicka-ceka-aneb-politicky-marketing-v-parlamentnich-volbach-2021>

5. Politologie a politika

Lekce

URNIČKA ČEKÁ 2 aneb PÍŠEME KANDIDÁTŮM

LEKCE

Aktivita přináší vyzkoušený a ověřený postup, jak se žáky oslovit jednotlivé kandidáty či politické strany ucházející se o zvolení do některého zastupitelského orgánu. Postup je demonstrován na volbách do Poslanecké sněmovny, ale jeho funkčnost byla ověřena i v minulých komunálních volbách. Vede žáky k hlubšímu vhledu do podoby a průběhu voleb, zbavuje nemístného ostychu, plošné nevraživosti či povrchně motivované sympatie k jednotlivým politikům i k politickým stranám a taky je to legrace.

Aktivita může navazovat na **Urničku 1** věnovanou politickému marketingu, výhodou je, že i vlašní žáci už mají jakés takés ponětí o kandidátech, ale funguje bez problémů i samostatně.

Může se použít před volbami, ale i kdykoli po nich, jen nepíšeme kandidátům, ale politickým stranám obecně.

<https://www.obcankari.cz/edukacni-material-urnicka-ceka-2-aneb-piseme-kandidatum>

Prezident pro introverty

LEKCE

Prezentace obsahuje tři minisoutěže jako úvod do výuky výkonné moci v politologii. Žáci nemluví, odpovídají pomocí kartiček, které si vytvoří v úvodu hodiny. Dále se pokusí se zformulovat prezidentský slib. Pokud chcete (a nemáte padlet, který by splnil stejnou funkci), můžete návrhy prezidentských slibů nalepit na jeden velký papír a vystavit.

Základkáři se radují, ale středoškolští pedagogové mohou taky.

Potřebujete: lepidlo a papír.

<https://www.obcankari.cz/edukacni-material-prezident-pro-introverty>

5. Politologie a politika

Lekce

Volby s Jindřichem Šídlem: Česko se mění, může za to ale i enormní množství propadlých hlasů

LEKCE

Díky aktivitě můžete s žáky probrat, jaké systémové kroky následují po volbách. Žáci sami pracují s podcastem *Vinohradská 12*, kde se dozvídají o kompetencích jednotlivých politických činitelů. Co, jak a kdy se může v souladu s Ústavou dít.

Předmět: politologie.

<https://www.obcankari.cz/edukacni-material-volby-s-jindrichem-sidlem-cesko-se-meni-muze-za-ale-i-enormni-mnozstvi-propadlych>

A co bude dál? Volby do Poslanecké sněmovny České republiky

LEKCE

A je po volbách. Možná vám s výsledky a s tím, co bude následovat, pomůže náš pracovní list.

Materiál využijete v hodinách politologie, délka je maximálně 45 minut. Potřebujete přístup k internetu, aby si žáci mohli odpovědi vyhledat.

POZNÁMKA: Pravděpodobně ne všechna velká a malá písmena jsou v pracovním listu na správném místě. Pokud žáci případnou chybu objeví, zaslouží si určitě pochvalu:)

<https://www.obcankari.cz/edukacni-material-co-bude-dal-volby-do-poslanecke-snemovny-ceske-republiky>

Volby 2021 – velký úklid

LEKCE

Volební kompas (<https://volebni-kompas.cz/cs>) je skvělá pomůcka do výuky nejen v souvislosti s volbami do Poslanecké sněmovny. Ani ten však nezaručí, že děti nemají chaos v pojmech, kterými svět politiky nešetří. Pokud mají v hlavách čurbes, je čas na velký úklid a k tomu může pomoci náš pracovní list.

POZOR: V pracovním listě je cvičení, ve kterém mají žáci připojit pojem k definici. Levice a pravice jsou správně, progresivismus a konzervatismus obráceně. Graficky

5. Politologie a politika

Lekce

pojmy od definice nejsou odděleny mezerou a mylně (a logicky) vzniká dojem, že úkolem cvičení je jen formulovat definice svými slovy.

<https://www.obcankari.cz/edukacni-material-volby-2021-velky-uklid>

VE JMÉNU NÁRODA A REPUBLIKY

LEKCE

Skupinová aktivita pro češtináře a občankáře, kteří úpí nad nevalnou orientací svých žáků v moderních českých dějinách, a pro dějepisáře, kteří nestíhají nebo hledají nějaké rychlé opakování období mezi lety 1938 a 1989. Aktivita je postavená na písni Historie od skupiny Banana Split a jeho moralisté, která posluchače provází novodobými českými dějinami.

VAROVÁNÍ: Text pracuje s vulgarismy a dost černým humorem, využití je tedy třeba zvážit. Unesou ho nejvyšší ročníky, s nimiž má vyučující vztah postavený na důvěře a otevřenosti, i u něj je smysl pro černý humor nezbytností.

<https://www.obcankari.cz/edukacni-material-ve-jmenu-naroda-republiky>

Volební systém prezidentských voleb (součást vzdělávacího balíčku: Ohlédnutí za volbami)

LEKCE

Žáci se seznámí s volebním systémem prezidentských voleb v USA. Zaměříme se na téma prezidentských debat, které se poslední dobou stávají v klíčové v souboji kandidátů. Lekce pracuje s videi **Mgr. Miloše Gregora, Ph.D.** z MUNI, který rozebírá systém prezidentských voleb a prezidentské volby v roce 2020. Video jsou cílená na učitele, aby se vám téma lépe v hodinách s žáky diskutovalo, ale link lze zaslat i žákům.

Vzdělávací video k lekci: <https://www.youtube.com/watch?v=Jl-s19iz1hY>

<https://www.obcankari.cz/edukacni-material-volebni-system-prezidentskych-voleb-soucast-vzdelavaciho-balicku-ohlodnuti-za>

5. Politologie a politika

Lekce

Volba prezidenta v USA 2020 (součást vzdělávacího balíčku: Ohlédnutí za volbami)

LEKCE

Aktivita vede žáky k tomu, aby dokázali analyzovat a kriticky posoudit jednotlivá předvolební videa prezidentských kampaní v roce 2020. Žáci by měli být schopni na konci porovnat zaměření nejen kandidátů, ale i jejich politických stran.

Vzdělávací video k lekci: https://www.youtube.com/watch?v=vRvTlbzO_qE

<https://www.obcankari.cz/edukacni-material-volba-prezidenta-v-usa-2020-soucast-vzdelavaciho-balicku-ohladni-za-volbami>

Demokratické instituce jsou skvělá věc, jen v nich působí pár strašných lidí

LEKCE

Časově náročná aktivita kombinuje skupinovou a individuální práci a je vhodná pro distanční i běžnou výuku především občanky a ZSV, ale i dějepisu, literatury a mediální výchovy. Jejím cílem je zprostředkovat kontext a podpořit reflexi filmu **Aa-rona Sorkina Chicagský tribunál** (<https://www.csfd.cz/film/237309-chicagsky-tribunal/prehled/>) o procesu s aktivisty demonstrací během sjezdu demokratické strany v srpnu 1968. Může sloužit jako úvod nebo doplnění učiva o právu, ústavě, podobách občanského angažmá apod., aktivitu lze konkrétněji směřovat pomocí vlastních úkolů nebo otázek. Aktivita se NEZABÝVÁ smysluplností války ve Vietnamu a nijak blíže nezkoumá ani nehodnotí politické postoje jednotlivých aktérů, je na žácích, aby se k těmhle tématům, pokud chtějí, vyslovili. Scénář filmu vznikl před více než deseti lety, doporučujeme se proto vyhnout přemrštěné aktualizaci a soustředit se spíše na dějiny hnutí za občanská práva a na vztah občana a soudní a exekutivní moci.

Film je k dispozici na Netflixu, který umožňuje první měsíc sledování zdarma.

<https://www.obcankari.cz/edukacni-material-democraticke-instituce-jsou-skvela-vec-jen-v-nich-pusobi-par-strasnych-lidi>

6. Právo

Lekce

Jak na práva a pravidla ve škole?

LEKCE

Pravidla a školní řád – to spolu dost souvisí. Pro žáky/žákyně může být školní řád „prvním skutečným právním dokumentem“, se kterým se setkávají. Jak navést žáky, aby o pravidlech kolem nich přemýšleli a chápali jejich důležitost? Nabízíme pracovní listy, které mohou otevřít diskuzi, která se týká i vašeho školního řádu.

Lekce obsahuje 4 pracovní listy, které můžete využít v určité posloupnosti. Materiál lze využít i v rámci třídnických hodin / setkání, nejen v hodinách občanky. Celkem dobře se hodí i na začátek školního roku. To ale neznamená, že se do školního řádu nemůžete pustit v průběhu roku. Postupně se žáci/žákyně zamýšlí nad tím, kdo v naší společnosti má moc rozhodovací, zda i oni sami o něčem mohou rozhodovat, proč je důležité pravidla kontrolovat a kdo je takovým vykonavatelem, diskutují o potřebnosti pravidel ve společnosti, doma, ve škole... a v neposlední řadě jim můžete nabídnout možnost prozkoumat školní řád vaší školy a podrobit jej revizi. Možná společně zjistíte, co v řádu chybí a co je naopak nadbytečné. Na konci lekcí je možné využít k uzavření tématu i metodu alfaboxu, pomocí níž si žáci/žákyně utřídí informace, které znali a ke kterým nově dospěli.

<https://www.obcankari.cz/edukacni-material-jak-na-prava-pravidla-ve-skole>

Státní zastupitelství aneb Stala se vražda

LEKCE

Lekce pracuje se skutečným případem, k němuž autorka lekce má přístup díky zákonu o svobodném přístupu k informacím. Na kauzu byla upozorněna vrchní státní zástupkyně **JUDr. Lenkou Bradáčovou, Ph.D.** a s vypracováním jí pomáhal **Mgr. Radim Kadlček**, krajský státní zástupce v Ústí nad Labem (oběma tímto děkujeme). Lekce si klade za cíl přiblížit roli státního zastupitelství v trestním řízení. Aktivita simuluje přípravu obžaloby a proces trestního řízení, žáci pracují s mustry dokumentu pro tvorbu obžaloby. Seznamují se s trestním zákoníkem a typy zavinění. V rámci simulace si žáci projdou celým trestním řízením: (přípravné řízení, řízení před soudem, odvolací řízení, vykonávací řízení). Na závěr se v rámci řízené debaty učitelem diskutuje o roli a funkci SZ. Aktivitu lze realizovat i distančně.

<https://www.obcankari.cz/edukacni-material-statni-zastupitelstvi-aneb-stala-se-vrazda-organy-cinne-v-trestnim-rizeni>

7. Mezinárodní vztahy

Lekce

Ruské vojenské intervence

LEKCE

Metodika s názvem Ruské vojenské intervence má sloužit k zamyšlení nad tím, jakými prostředky v minulosti Ruská federace dosahovala v několika konfliktech svých cílů a co bylo často zmiňovaným důvodem. Hlavními hráči v této hodině jsou studenti, kteří aktivně vyhledávají články o tématu, čtou texty, analyzují a dávají dohromady výsledek. Jedním z cílů je si také uvědomit, že jisté mechanismy se po nějakém čase opakují. Studenti dokážou pojmenovat agresivní chování v mezinárodních vztazích. Popsané konflikty se týkají zemí bývalého Sovětského svazu. Metodika obsahuje také popis jednotlivých konfliktů (Materiál 1–4), včetně stručného historického kontextu.

<https://www.obcankari.cz/edukacni-material-ruske-vojenske-intervence>

Ukrajina

LEKCE

Americké služby poslaly zprávu, že Rusko může zaútočit ve středu (16. 2. 2022)... Asi je načase srozumět žáky se situací na Ukrajině. Připravili jsme pro Vás pracovní list, který propojuje učivo literatury, dějepisu a mezinárodních vztahů, lze ho použít v každém z těchto předmětů. Přibližuje **Gogolovu** novelu *Taras Bulba*, dokument *Blízký daleký východ*, **Štetinovu** povídku *Taras Bulba* a knihu **Tomáše Forró** *Donbas*. Žáci studují různé texty a následně popisují perspektivy, se kterými autoři k událostem na Ukrajině přistupují. Pracovní list může sloužit jako náhrada za test, ideálně jim jej zadáme na doma (vynechá se jeden test a žáci se místo opakování vět ze sešitů budou učit vyšší myšlenkové operace jako analýza, syntéza apod.) V následující hodině se o výstupech bavíme. Nejprve je žáci mohou sdílet ve dvojicích, pak všichni dohromady. V případě zájmu samotných žáků lekce obsahuje další texty, kde se mohou dozvědět více. Pokud si nejste u tématu jisti, přikládáme i odkazy na podcasty.

Postup je jednoduchý, zadáme žákům pracovní list, který vyplní, následně si výstupy ve dvojicích komentují, vše uzavírá společná diskuze.

<https://www.obcankari.cz/edukacni-material-ukrajina>

7. Mezinárodní vztahy

Lekce

Ohlédnutí za volbami v USA 2020 (U nás v Americe)

LEKCE

Balíček obsahuje dvě lekce určené přímo do hodin k tématu Volby v USA, každá lekce je doplněna přednáškou odborníka (viz přílohy). Přednáška slouží k samostudiu, primárně je určena učitelům, ale link lze zaslat i žákům. Doporučujeme přednášku zhlédnout, jelikož učitelům zajistí možnost s žáky o tématu diskutovat více do hloubky. V odkazu najdete i videa z *Letní školy Občankářů*, kde jsme se jeden den věnovali tématu současné Ameriky (U nás v Americe), naleznete zde i prezentace vytvořené přednášejícími (**Jan Charvát – Radikalizace v USA: Krajní pravice, krajní levice, QAnon**; **Jan Beneš – Migrace v USA**; **Jana Sehnálková – Jak se volí americký prezident?**)

<https://www.obcankari.cz/edukacni-material-ohljedniti-za-volbami-v-usa-vzdelavaci-balicek-video-z-letni-skoly-obcankaru-u-nas>

Krtkova dobrodružství (Turow)

LEKCE

Jakou roli hraje v kauze Turow krteček?

Lekce učitelům nabízí projít si s žáky rozdílné vnímání české a polské strany v kauze dolu Turów. V pracovním listě nejprve analyzují jednotlivé fotografie (spojené s českým prostředím) ve vztahu k živé kauze, následně si komentáře k fotografiím prochází pomocí PPT s učitelem. V poslední části hledají argumenty polské strany. Lekce žákům pomáhá vidět problém v různých perspektivách a zlepšuje jejich schopnost argumentace.

Na závěr (za domácí úkol) doporučujeme shrnutí **Lenky Kabrhelové** Vinohradská 12, která mluví s reportérkou Aktuálně.cz **Helenou Truchlou** a **Klarou Klinger** z polského deníku Gazeta Prawna: https://www.irozhlas.cz/zpravy-domov/podcast-vinohradska-12-dul-turow-cesko-polsko_2201260600_mpa

<https://www.obcankari.cz/edukacni-material-krtkova-dobrodruzstvi-turow>

7. Mezinárodní vztahy

Lekce

Polsko-běloruská hranice: Jak pomáháme

LEKCE

Je únor 2022, více než půl roku od propuknutí migrační krize, ve které se běženci snaží dostat do Evropy přes litevskou a polskou hranici. Jak víme, nejedná se o spontánní útěk. Lidé jsou k hranicím Evropy organizovaně převáženi za aktivní účasti Lukašenkova režimu. Bělorusko si za převoz nechává platit a navíc migranti plní roli živé munice se skvělou palební silou. Jen málo faktorů jako postoj k migraci dokáže Evropu stejně spolehlivě destabilizovat.

V tyto zimní dny se zdá krize zažehnána. Poslední online článek k tématu, který na mě ve vyhledávači vyskočil, je více než týden starý. V titulku se sice píše o tom, že přes hranici dál létají kameny a polena, což zjevně není znakem pohody a klidu, dedukuji však, že neumírají lidé.

Předmětem metodiky, kterou vám nabízíme, není hodnotová analýza toho, jak jsme migrační krizi zvládli nebo nezvládli, ale uvědomění si role, kterou Evropa sehrála. Pracovní list Co dělá Evropa? určitě poslouží nejen v souvislosti s aktuálním děním. Můžete ho využít i při výuce o Evropské unii pro uvědomění si její role a kompetencí. Pracovní list Co dělají Evropané možná zase povzbudí občanskou angažovanost a výstupem by mohla být „tabule cti“, která se ve třídě vystaví na čestné místo.

Děkujeme Karolíně Kottové a celému týmu ze Zastoupení Evropské komise v ČR za vytvoření a poskytnutí podkladů pro vytvoření tohoto materiálu.

<https://www.obcankari.cz/edukacni-material-polsko-beloruska-hranice-jak-pomahame>

Nepěkná smrt: hranice Polsko – Bělorusko

LEKCE

Manipulativní úvod v nabízené metodice, která má informovat o situaci na polsko-běloruské hranici, bezpochyby je. Pěkná smrt, nepěkná smrt, není to zbytečně těžký kalibr? Zkusme a uvidíme. Možná je právě to cesta, jak vzbudit zájem žáků o dění. Možná díky orientaci v aktuálním světě získají potřebu ovlivňovat jeho chod (například svou účastí ve volbách).

Co je to pěkná smrt? Co je smrt nepěkná? Jak byste chtěli zemřít? Takovéto zamýšlení je dáno do kontrastu se smrtí pěti migrantů na polsko-běloruské hranici, kteří jsou v důsledku absence jakýkoli bližších informací o nich a jejich osudech svým způsobem dehumanizováni. Tolik v úvodní prezentaci, která končí otázkou, kdo je zodpovědný za jejich smrt.

7. Mezinárodní vztahy

Lekce

V pracovním listu si nejdříve dáme prostřednictvím dvou článků dohromady informace, o co vlastně na hranici jde. Nastíníme také, jací další aktéři, kromě Polska a Běloruska, hrají v tomto případě roli. Končíme otázkou z prezentace.

<https://www.obcankari.cz/edukacni-material-nepekna-smrt-hranice-polsko-belorusko>

Co se stalo na Ovčáře?

LEKCE

Aktivita se snaží žákům přiblížit situaci rozpadu bývalé Jugoslávie. Eskalace násilí, etnické čistky a vliv fake news na průběh bitvy u Vukovaru a masakru na Ovčáře. Lekce pracuje s fenoménem nacionalismu, který byl jednou z příčin konfliktů mezi národy na území bývalé Jugoslávie. Využívá metody *Crime Board* (viz *Tajný učitel*: <http://tajnyucitel.wordpress.com/2018/05/27/zazracna-metoda-crime-board/>). Žáci jsou v roli vyšetřovatele Mezinárodního tribunálu pro bývalou Jugoslávii. Musí případ zrekonstruovat, pojmenovat příčiny (bitvy i masakru) a analyzovat, jak šly události za sebou. Mají k ruce řadu textů (učitel si může vybrat jen některé), fotografií a karikatur. Po celou dobu aktivity mohou využívat mobilní telefony a informace si ověřovat.

Žáci by měli z dřívějších hodin znát pojmy: národ, etnikum, etnická čistka (v příloze je pro učitele slovníček pojmů).

<https://www.obcankari.cz/edukacni-material-co-se-stalo-na-ovcare>

Rana Plaza a oděvní průmysl

LEKCE

„Rana Plaza a oděvní průmysl“ je několik aktivit, pomocí kterých studenti odkrývají nejen příčiny největší katastrofy v oděvním průmyslu (zhroucení osmipodlažní budovy v Bangladéši z roku 2013), ale i chování velkých a oblíbených západních firem, pojem fast fashion a obecně globalizaci.

Hodí se do hodin sociologie a mezinárodních vztahů (globalizace).

<https://www.obcankari.cz/edukacni-material-rana-plaza-odevni-prumysl>

7. Mezinárodní vztahy

Lekce

Arménská genocida

LEKCE

Lekce vychází z vnímání arménské genocidy jako první a „zapomenuté“. V posledních měsících v souvislosti s konfliktem v Náhorním Karabachu se jeví o to důležitější ji připomínat, hledat propojení s dneškem, ptát se. Studenti pracují s písní, fotografií, vzpomínkami pamětníků, dobovými dokumenty. Hledají klíčová slova, diskutují, kládou otázky, píší torza „deníků“.

Lze upravit pro podmínky distančního vzdělávání. Aktivitu lze uplatnit v hodinách ZSV (etnická nenávisť, genocida), dějepisu a literatury.

<https://www.obcankari.cz/edukacni-material-armenska-genocida>

Černá zahrada (Náhorní Karabach)

LEKCE

Aktivita určená především češtinářům a občankářům má iniciační charakter, slouží k prvnímu seznámení s aktuálním arménsko-azerbajdžánským konfliktem a tématem Náhorního Karabachu. Její těžiště leží v práci s klipem skupiny Einstürzende Neubauten a s dokumentární povídkou Světlany Alexijevičové O Romeovi a Julii... Co se jmenovali Margarita a Abulfaz z knihy Doba z druhé ruky. Nezabývá se politickými nebo historickými souvislostmi konfliktu, zaměřuje se na individuální prožitek a otvírá otázku identity. Je první aktivitou plánovaného občankářského „postsovětského balíčku“.

ODKAZ K SAMOSTUDIU: **Debata se Standou Krupařem** pořádána pro Biskupské gymnázium Hradce Králové: https://www.youtube.com/watch?v=uvOyku7KNFM&feature=youtu.be&fbclid=IwAR3WXEFTeFdOqVEfQvP8mw8k0_PUIrjxqMnw27Mja0b0WuXRkiCO1qccXaw (lze na závěr – v rámci opakování link zaslát i žákům). Biskupskému gymnáziu Hradec Králové srdečně děkujeme za poskytnutí linku.

Cíle:

1. Prvotní základní seznámení s arménsko-azerbajdžánským střetem kvůli Náhornímu Karabachu
2. Posilování schopnosti vybírat, třídit a interpretovat mediální informace
3. Práce s literárním textem a jeho aktualizace ve vztahu k politickým událostem

7. Mezinárodní vztahy

Lekce

ODKAZ NA PÍSEŇ V PL 1: <https://www.youtube.com/watch?v=hd-6WweqDOY&lc=UghzA3HRmablz3gCoAEC>

<https://www.obcankari.cz/edukacni-material-cerna-zahrada-nahorni-karabach>

8. Politická filosofie

Lekce

LEVIATAN

LEKCE

Aktivita z oblasti politické filosofie může sloužit jako úvod k tématu teorie společenské smlouvy především u **Thomase Hobbesa** a **Johna Locka** nebo jako součást politologických témat fungování exekutivy, demokracie a autoritářství. Žáci ve skupinách v imaginární krizové situaci rozhodují o pravidlech fungování skupiny a zvažují výhody a nevýhody autoritářského, resp. demokratického systému, seznámí se stručně s osobnostmi Thomase Hobbesa a Johna Locka a přemýšlejí o vlivu krizových situací na podobu vládnutí.

<https://www.obcankari.cz/edukacni-material-leviatan>

9. Filosofie

Lekce

Jak začít s filozofií na ZŠ...?

LEKCE

Filozofie na základní škole? Ale jak na ni! Zkuste využít knihu **Josteina Gaardera** a uvidíte, kolik odpovědí na záludné otázky vaši žáci vymyslí! Jednoduchá aktivita využívá skvělých ilustrací v knize. Jaké otázky žáky napadají? A co obrázky podle nich znázorňují? Už se s podobnou otázkou někdy setkali? A kdo jim otázku položil?

Aktivita využívá společného sdílení nápadů, ale i individuálního zamyšlení, resp. volného psaní.

<https://www.obcankari.cz/edukacni-material-jak-zacit-s-filozofii-na-zs>

10. Mediální výchova

Lekce

Kdo si vede lépe – Informační válka v průběhu ruské agrese na Ukrajině

LEKCE

Vzdělávací aktivita se věnuje analýze vybraných postů na sociálních sítích týkající se informační války v průběhu ruské agrese na Ukrajině.

<https://www.obcankari.cz/edukacni-material-kdo-si-vede-lepe-informacni-valka-v-prubehu-ruske-agrese-na-ukrajine>

Pandora Papers

LEKCE

Chcete se s žáky podívat na průběh kauzy, na které se podílelo tajně 600 novinářů z celého světa?

V rámci, které se odhlalilo, kteří politici z celého světa mají sídla firem v daňových rájích. U nás se do ní zapojila Investigace.cz.

Žáci nejdříve pátrají, co je podstatou kauzy a následně se v rámci diskuze zamýšlejí nad otázkou, zda všechno, co je legální, je zároveň morální. Pokud si jako učitelé nejste v tématu jisti, nabízíme samostudium (odkazy na podcasty a reportáže). V rámci jedné z PPT se řeší i vliv kauzy na volby do poslanecké sněmovny v roce 2021 (zdroj Otázky Václava Moravce), zde je dobré připomenout, že se jednalo o společnou akci 600 novinářů z celého světa, většina z nich termín našich voleb neřešila.

Co nabízíme? Prezentace informuje, co se skrývá pod názvem **Pandora Papers**. V krátké pohádce (video, 5min) zjistíme, kdo byla Pandora. Pak si pustíme 2minutovou prezentaci Pandora Papers přímo od jejich tvůrců a... pak to začne:)

Aby žáci mohli odpovědět na otázky v pracovním listu, budou si muset video ještě minimálně dvakrát pustit (možná i mnohem víckrát). Proto potřebují připojení k internetu, ideálně vlastní sluchátka a vy pevné nervy. Nebo jim video několikrát pusťte sami.

Na závěr lekce by žáci měli vědět, čeho se týká kauza **Pandora Papers**, co jsou daňové ráje a offshorové firmy, proč se o nich mluví a ještě dlouho bude.

<https://www.obcankari.cz/edukacni-material-pandora-papers>

10. Mediální výchova

Lekce

Útok Ruska na Ukrajinu z pohledu médií

LEKCE

Základem metodiky jsou čtyři texty o ruské invazi, texty jsou z různých médií a úkolem studentů je ve skupinách vyplnit pracovní list, analyzovat texty, ověřovat informace a kriticky myslet. Metodika nabízí i několik doplňujících aktivit, které se dotýkají médií v souvislosti s ruským útokem na Ukrajinu.

<https://www.obcankari.cz/edukacni-material-utok-ruska-na-ukrajinu-z-pohledu-medii>

Volby, kolena a horoskopy

LEKCE

Jak se tvoří účinná volební kampaň ve 21. století?

Když jsem ve výuce používala informace o knihovně reklam na Facebooku od Josefa Šlerky z naší *Letní školy Občankářů 2020* a analyzovali jsme s žáky reklamy Andreje Babiše, zdálo se mi, že někdy odpovědi žákům zbytečně říkám, místo aby si odpovídali sami analýzou reklamního sdělení.

Proto jsme pro vás připravili prezentaci, která žáky na samostatnou práci připraví. Pak už jen nasdílíte pracovní list a je to.

V odkazech najdete link i na přednášku, na základě které byl pracovní list vyroben. A vůbec, na kanále Občankářů najdete spoustu dalších skvělých přednášek:))

<https://www.obcankari.cz/edukacni-material-volby-kolena-horoskopy>

Propaganda obrazem

LEKCE

Prostřednictvím aktivity si žáci uvědomí, jakým způsobem funguje jazyk propagandy. Aktivita mapuje plakáty z různých etap dvacátého století a také ze strany odlišných aktérů, a to od druhé světové války až po dnešní dobu.

<https://www.obcankari.cz/edukacni-material-propaganda-obrazem>

10. Mediální výchova

Lekce

Smutná lekce demokracie: Unesli kvůli němu letadlo

LEKCE

Výchova k občanství a k respektu k demokratickým hodnotám může probíhat různými cestami. Na této smutné a živé kauze si mohou žáci uvědomit, v jak křehkém světě žijí.

Prezentace je použitelná i bez metodického listu. Pozor na slide 8, tam závisí na věku žáků, do jaké hloubky v odůvodňování odpovědí půjdete. Nasměřovala bych je na Ústavu ČR a na na Listinu základních práv a svobod, starší v praxi využijí znalosti práva.

<https://www.obcankari.cz/edukacni-material-smutna-lekce-demokracie-unesli-kvuli-nemu-letadlo-1>

Média a slepé skvrny

LEKCE

Lekce může (ale nemusí, lze ji realizovat samostatně) navazovat na aktivitu: <https://www.obcankari.cz/edukacni-material-umeni-byt-vysoky-jen-kdyz-je-nekdo-na-kolenou>.

Lekce si klade za cíl seznámit žáky s jevem, kdy se užívá informace o etnickém původu nebo národnosti člověka bez logické souvislosti s popisovanou událostí. Cílem je, aby žáci byli schopni popsat situace, kdy je informace nutné užít a proč, také se ale byli schopni vymezit článkům, kdy odkazování k původu člověka je nesmyslné, nijak nesouvisí s medializovanou zprávou.

<https://www.obcankari.cz/edukacni-material-media-slepe-skvrny>

Jak se vaří brexit?

LEKCE

Lekce si klade za cíl žáky seznámit s pozadím brexitu. Lekce byla realizována v průběhu distanční výuky, lze ji zadat jako projekt nebo domácí práci. Žáci sledují film Brexit, následně vyplňují pracovní list. Odpovědi si porovnávají mezi sebou v hodině nebo v rámci online setkání za pomoci učitele.

<https://www.obcankari.cz/edukacni-material-jak-se-vari-brexit>

10. Mediální výchova

Lekce

„JE SUIS PROF“ (Karikatury a svoboda slova)

LEKCE

Těžištěm aktivity je učitelem komentovaná pp prezentace s časovou osou uvádějící do kontextu vraždu francouzského učitele dějepisu Samuela Patyho, navazuje samostatná žákovská práce. Impulsem ke vzniku aktivity byla online debata o vraždě francouzského kolegy, při které vyšlo najevo, že drtivá většina žáků (3. ročník SŠ) vůbec nezná kontext. Jen několik mělo jakési matné ponětí o Charlie Hebdo, vůbec nikdo neznal příběh dánského Jylland-Posten. Věděli něco málo o útoku na WTC a o vrcholu uprchlické vlny v roce 2015, ale o Afghánistánu, Iráku nebo arabském jaru a jeho následcích nevěděli nic. Aktivita nemá a ani nemůže suplovat výuku nedávných dějin. Slouží především k demonstraci prospěšnosti principů sociologické imaginace, k uvedení do kontextu události, může být dále rozvíjena různými směry: ke karikaturám, k tématu svobody slova, ke vztahu mezi státem a médii atd.

ZSV, občanská nauka, čeština, mediální výchova, dějepis.

<https://www.obcankari.cz/edukacni-material-je-suis-prof-karikatury-svoboda-slova>

11. Kapitoly z Letní školy

Vzdělávací materiály

Čína

VZDĚLÁVACÍ MATERIÁLY

Příspěvek obsahuje odkazy na přednášky (prof. **Olga Lomová**, **Magdalena Slezáková**, **Lukáš Valášek**, **Daniel Pražák**) + vzdělávací materiály (lekce: metodiky + pracovní listy a PPT). Kde každé přednášce v přílohách naleznete buď PPT nebo obrazový materiál.

- **Olga Lomová: Čína včera a dnes**
<https://www.youtube.com/watch?v=jbMnTMpz5K4&feature=youtu.be>
- **Magdalena Slezáková: Sonda do současné čínské společnosti**
<https://www.youtube.com/watch?v=QX-ldymJkn4&feature=youtu.be>
- **Lukáš Valášek: Čínský vliv na českou politiku**
<https://www.youtube.com/watch?v=N9h-Stfdm5A&feature=youtu.be>
- **Daniel Pražák: Metodické zpracování tématu Číny**
<https://www.youtube.com/watch?v=c0HWpET9eNI&feature=youtu.be>

<https://www.obcankari.cz/edukacni-material-vzdelavaci-materialy-z-letni-skoly-k-tematu-cina>

Svět v pandemii

VZDĚLÁVACÍ MATERIÁLY

Příspěvek obsahuje odkazy na přednášky (**Jan Motal**, **Marcel Mahdal**, **Karolína Kottová**, **Josef Marc**, **Ondřej Dostál**) + vzdělávací materiály (lekce: metodiky + pracovní listy a PPT). Kde každé přednášce v přílohách naleznete buď PPT nebo obrazový materiál + vzdělávací materiály.

- **Jan Motal: Média jako strážci demokracie v časech globální krize**
<https://www.youtube.com/watch?v=gfJDZYZvCog>
- **Marcel Mahdal: Lekce do hodin, která vznikla na základě příspěvku Jana Motala**
<https://youtu.be/zRKtyxu3-AM>
- **Karolína Kottová: EU a pandemie covidu**
<https://www.youtube.com/watch?v=4zZZOXxZih4&feature=youtu.be>

11. Kapitoly z Letní školy

Vzdělávací materiály

- **Ondřej Dostál: Kdo říká, že jeden člověk nemůže změnit svět, nikdy nejedl nedovařeného netopýra**
<https://www.youtube.com/watch?v=pRUHpBDUHRo&feature=youtu.be>
- **Ondřej Dostál: Rozhovor na DVTV**
<https://video.aktualne.cz/dvtv/skody-vznikle-nouzovym-stavem-se-nahrazuji-tady-neni-o-cem-j/r-492af64603b911eb9d470cc47ab5f122/>
- **Josef Märk: Lekce do hodin, která vznikla na základě příspěvku Ondřeje Dostála**
<https://youtu.be/64WYBRMOxMI>

<https://www.obcankari.cz/edukacni-material-vzdelavaci-materialy-svet-v-pandemii>

Konec občanky v Čechách?

VZDĚLÁVACÍ MATERIÁLY

Jeden z dnů Letní školy Občankářů jsme věnovali tématu občanského vzdělávání v ČR ve vztahu k současným změnám RVP. Můžete zhlédnout následující přednášky:

- **Jirka Boudal: Proč není občanka sexy?**
<https://www.youtube.com/watch?v=L90M4H2MiDE&feature=youtu.be>
- **Kateřina Semotamová a Radim Štěrba (Odpovědné občanství): Jak se učí občanka v Rakousku – inspirace pro české školy?**
<https://www.youtube.com/watch?v=W7yX10z29TI>
- **Petra Slámová a Petr Čáp: Konec občanky v ČR**
<https://www.youtube.com/watch?v=JzvJzJsasz4&feature=youtu.be>

Závěrem Letní školy byla realizována společná debata s účastníky a tvořili jsme společné stanovisko směrem k revizím RVP:

- **Co přinesly revize RVP?**
<https://www.youtube.com/watch?v=luh8RWeVB4A>

<https://www.obcankari.cz/edukacni-material-ozveny-letni-skoly-konec-obcanky-v-cechach>

11. Kapitoly z Letní školy

Vzdělávací materiály

Nezávislost médií?

VZDĚLÁVACÍ MATERIÁLY

Odkaz obsahuje linky na přednášky ze dne *Nezávislost médií?*, který proběhl v rámci Letní školy. V příloze naleznete i prezentace přednášejících. V odkazu připomínáme i náš Běloruský balíček v návaznosti na přednášku Ondřeje Soukupa.

- **Václav Moravec: *Publicistika ve veřejnoprávních médiích; možnosti a limity aneb Nová krize České televize?***
<https://www.youtube.com/watch?v=9VI4-4oNUVE>
- **Ivana Svobodová: *Co se děje v Radě ČT?***
<https://www.youtube.com/watch?v=7JJYPbaegA>
- **Ondřej Soukup: *Osud novinářů v autoritářských státech (příklad Ruska a Běloruska)***
<https://www.youtube.com/watch?v=rEVDqqFp0Ik>

Zde naleznete odkaz na Běloruský balíček:

<https://www.obcankari.cz/edukacni-material-neprestavat-busit-do-zdi-belorusky-balicek>

<https://www.obcankari.cz/edukacni-material-3-den-letni-skoly-obcankaru-nezavislost-medii>

Demokracie v 21. století

VZDĚLÁVACÍ MATERIÁLY

Odkaz obsahuje linky na přednášky ze dne *Demokracie v 21. století*, který proběhl v rámci Letní školy. Můžete se poslechnout: **Lenku Bradáčovou**, **Michala Bláhu** nebo **Ladislava Cabadu**. Odkaz dále obsahuje linky na hotové lekce s tématem spojené.

- **Lenka Bradáčová: *Státní zastupitelství a jeho institucionální ukotvení***
<https://www.youtube.com/watch?v=1b4T3RADDrs>
 - K této přednášce vznikla lekce přímo do hodin: <https://www.obcankari.cz/edukacni-material-statni-zastupitelstvi-aneb-stala-se-vrazda-organy-cinne-v-trestnim-rizeni>
 - Lekce k souvisejícímu tématu práva naleznete v naší publikaci k VOSKU, v kapitole PRÁVO: <https://www.obcankari.cz/edukacni-material-ucebnice-vosk>

11. Kapitoly z Letní školy

Vzdělávací materiály

- **Michal Bláha: Covid a eGov. Krize jako spouštěč technologického upgradu**
https://www.youtube.com/watch?v=_rOpA8SE-d8
 - Lekce, která sice nevznikala přímo k přednášce, ale má částečně související téma: <https://www.obcankari.cz/edukacni-material-bez-ceho-nedam-ani-ranu-veda-technologie-v-dejinach>
- **Ladislav Cabada: Středovýchodní Evropa jako laboratoř nových politických fenoménů?**
<https://www.youtube.com/watch?v=aCsZHODyUkA>

<https://www.obcankari.cz/edukacni-material-demokracie-v-21-stoleti-zapisky-z-letni-skoly-2021-odkazy-na-lekce-s-tematem>

Volby a politický marketing

VZDĚLÁVACÍ MATERIÁLY

Příspěvek obsahuje odkazy na přednášky (Josef Šlerka, Jiří Boudal, Jan Kubíček, Michal Kaderka) + vzdělávací materiály (lekce: metodiky + pracovní listy a PPT). Ke každé přednášce v přílohách naleznete buď PPT nebo obrazový materiál + vzdělávací materiály (lekce: metodiky + pracovní listy a PPT).

- **Josef Šlerka: Jakou roli sehrály sociální sítě během prezidentské kampaně v USA a jakou u nás?**
<https://youtu.be/uYXo2dXPWtM>
- **Jiří Boudal: Volby vs. lidský mozek**
<https://www.youtube.com/watch?v=L-Bpa4wYi38&feature=youtu.be>
- **Jan Kubíček: Mediální vzdělávání a demokracie**
https://youtu.be/WHWsakj_ubk
- **Michal Kaderka: Politické kampaně**
https://www.youtube.com/watch?v=5pPFel_v8Ho&feature=youtu.be

<https://www.obcankari.cz/edukacni-material-vzdelavaci-materialy-z-letni-skoly-k-tematu-volby-politicky-marketing>

11. Kapitoly z Letní školy

Vzdělávací materiály

Inspirace do hodin

VZDĚLÁVACÍ MATERIÁLY

Příspěvek obsahuje odkazy na přednášky (Dominik Stroukal, Jana Šindlerová, Tajný učitel, Nikola Křístek) + vzdělávací materiály (lekce: metodiky + pracovní listy a PPT). Ke každé přednášce v přílohách naleznete buď PPT nebo obrazový materiál.

- **Dominik Stroukal: Co učit v ekonomii po (v) pandemii?**
<https://www.youtube.com/watch?v=Wc2GwNphp-4>
- **Jana Šindlerová: Digiobčanka - Proč a jak?**
<https://www.youtube.com/watch?v=-usCvm0EtzE&feature=youtu.be>
- **Tajný učitel: Inspirace do hodin** (pouze PPT)
- **Nikola Křístek: Evaluace demokratické kultury školy**
<https://youtu.be/30444OQMUsk>

<https://www.obcankari.cz/edukacni-material-vzdelavaci-materialy-z-letni-skoly-k-tematu-inspirace-do-hodin>

12. Vzdělávací balíčky

Vzdělávací balíčky

Chudoba

VZDĚLÁVACÍ BALÍČEK

Milí učitelé, milé učitelky, vytvořili jsme pro vás vzdělávací balíček k tématu chudoby (6 přednášek a 8 lekcí). Na téma nahlížíme z perspektivy různých oborů, jednotlivé lekce můžete využít napříč hodinami ZSV, OV, ale i např. literatury. Aktivity vyráběli učitelé pro učitelé, snažíme se zohledňovat všechna úskalí běžné výuky. V balíčku najdete také přednášky odborníků, sociálních pracovníků. Přednášky jsou určeny pro učitele, ale nikdo vám nebrání zaslat jednotlivé linky i žákům. Přibližujeme si situaci v regionech Karlovarska a Liberecka. V jednotlivých lekcích se můžete s žáky zaměřit například na rodiče samoživitele a podívat se na problematiku exekucí. Nakoukneme do literární historie, jak se s tématem chudoby pracovalo, a projdeme si její umělecké zobrazení v pohádkách a písničkách. Neopomněli jsme ani aktivitu zaměřenou na solidaritu či způsob měření chudoby. Doufáme, že jsme vám usnadnili přípravu.

<https://www.obcankari.cz/edukacni-material-vzdelavaci-balicek-chudoba>

Nepřestávat bušit do zdi (běloruský balíček)

VZDĚLÁVACÍ BALÍČEK

Soubor obsahuje dvě „startovací“ aktivity pro skupinovou práci vhodné pro synchronní i asynchronní výuku, linky na debatu a přednášky, určené mimo jiné i češtinářům a občankářům a zaměřené na aktuální občanské protesty proti běloruské vládě. Obě pracují s uměleckými díly: *Vzdor jako vyšitý* s dílem běloruské výtvarnice **Rufiny Bazlové**, *Zboř tu zed'* s písní **Zdi (L'estaca)**, která provázela hnutí odporu ve frankistickém Španělsku, Solidaritu v Polsku a v současnosti zní na běloruských náměstích. Obě aktivity je možné doplnit dokumentární povídkou **Světlany Alexijevičové** *Odvaha a co po ní*, která zaznamenává zážitky a pocity Bělorusů protestujících proti Alexandru Lukašenkovi v roce 2010.

<https://www.obcankari.cz/edukacni-material-neprestavat-busit-do-zdi-belorusky-balicek>

12. Vzdělávací balíčky

Vzdělávací balíčky

Ukrajina a Rusko

VZDĚLÁVACÍ BALÍČEK

Vytvořili jsme pro vás balíček přednášek a lekcí k současné situaci na Ukrajině a v Rusku. Balíček obsahuje videa, která se týkají konfliktu z pohledu historiků, bezpečnostních analytiků i expertů na současné Rusko. K videím jsme vytvořili lekce přímo do hodin. Věříme, že by vám balíček mohl pomoci lépe se orientovat v současném konfliktu a mít možnost v rámci debat s žáky se odkazovat na odborníky. Videa jsou delší, tak jsme je raději rozdělili na kapitoly.

V závěrečné kapitole umísťujeme odkazy i na jiné projekty, o kterých se domníváme, že by učitelé mohly být nápomocny.

Na publikaci se podíleli: Občankáři, Tajný učitel a JSNS.

Třikrát hurá samostudiu...

<https://www.obcankari.cz/edukacni-material-vzdelavaci-balicek-ukrajina-rusko>

Migrace a azyl

VZDĚLÁVACÍ BALÍČEK

Publikace, kterou máte před sebou, si klade za cíl v souvislostech přiblížit téma migrace v Evropě a azylového řízení u nás. Migrace se již tradičně stává předvolebním tématem, tímto vzdělávacím balíčkem vám přinášíme aktuální informace o dění na jednotlivých migračních trasách, o podobě azylového řízení u nás, o lidech, které válka vyhnala z domovů a nyní žijí mezi námi. V poslední uvedené přednášce si nastíníme historické paralely.

Balíček obsahuje 5 přednášek odborníků na daná témata, které slouží k samostudiu učitelům, ale linky lze zaslat i žákům. Na přednášky navazují 3 lekce určené přímo do hodin, které si učitel může upravit na míru. Lekce lze využít v hodinách OV, zeměpisu, zsv a dějepisu (témata: lidská práva, mezinárodní spolupráce, migrace).

<https://www.obcankari.cz/edukacni-material-migrace-azyl-vzdelavaci-balicek>

12. Vzdělávací balíčky

Vzdělávací balíčky

Ekonomické krize

VZDĚLÁVACÍ BALÍČEK

Balíček, ve kterém najdete prezentaci od **Luboše Komárka ČNB (Proč vznikají krize?)**, plus záznam jeho přednášky. Prezentaci **Karolíny Kottové EU a pandemie** a záznam jejího výstupu.

Lekci do hodin pro vás připravila zkušená metodička **Irena Eibenová**. Aktivita herním způsobem seznamuje žáky s možnostmi financování vlastního bydlení, zvyšuje jejich finanční gramotnost, poskytuje informace o trhu s bydlením v ČR.

<https://www.obcankari.cz/edukacni-material-ekonomicke-krize-vzdelavaci-balicek>

13. Hry

Hry

Úniková hra k 17. listopadu

MATERIÁL

Máš 45 minut, abys získal klíče ke svobodě. Projdi úkoly, které se vztahují k 17. listopadu, a získej kódy.

<https://www.obcankari.cz/edukacni-material-unikova-hra-k-17-listopadu>